

3.11.2022

VN/735/2022

EU:n biodiversiteettistrategian kansallisten sitoumusten valmistelu

Työryhmän kokous

Aika 24.10.2022, klo 14:00-16:00

Paikka Etäkokous (Teams)

Osallistujat

Mikko Kuusinen (puheenjohtaja)	Ympäristöministeriö
Saara Bäck (varapuheenjohtaja)	Ympäristöministeriö
Päivi Gummerus-Rautiainen	Ympäristöministeriö
Penina Blankett	Ympäristöministeriö
Johanna Niemivuo-Lahti	Maa- ja metsätalousministeriö
Katja Matveinen	Maa- ja metsätalousministeriö
Ville Schildt	Maa- ja metsätalousministeriö
Teija Jokinen	Varsinais-Suomen ELY-keskus
Kari Korhonen	Luonnonvarakeskus
Jussi Päivinen	Metsähallitus, Luontopalvelut
Niklas Björkqvist	Metsähallitus, Metsätalous Oy
Tiina Vuoristo	Metsäteollisuus ry
Anna-Rosa Asikainen	MTK ry
Jarkko Partanen	Suomen metsäkeskus
Alisa Pihlaja	Suomen luonnonsuojeluliitto
Mai Suominen	WWF Suomi
Aino Niemi	Ympäristöministeriö
Hanna-Leena Keskinen (pys. asiantuntija)	Ympäristöministeriö
Outi Ala-Honkola (sihteeri)	Ympäristöministeriö
Saija Koljonen (sihteeri)	Suomen ympäristökeskus SYKE

Vierailijat

Kimmo Syrjänen	Suomen ympäristökeskus SYKE
Ulla-Maija Liukko	Suomen ympäristökeskus SYKE
Maarit Jokinen	Suomen ympäristökeskus SYKE
Tytti Kontula	Suomen ympäristökeskus SYKE

1. Kokouksen avaus

Työryhmän puheenjohtaja Mikko Kuusinen avasi kokouksen klo 14:00.

2. Asialistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Ohjausryhmän ja työryhmän edellinen kokous järjestettiin 5.10.2022. Pöytäkirjaluonnokseen ei esitetty muutoksia. Hyväksyttiin kokouksen asialista ja edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Terveisit komission tapaamisesta

Mikko Kuusinen kertoi ajankohtaiset kuulumiset komission tapaamisesta 14.10. Palaverissa mukana Gabriella Modin (Suomen uusi yhteyshenkilö) sekä Frank Vassen DG ENV. Aiheena erityisesti sitoumustyön eteneminen muissa jäsenvaltioissa, aikataulu ja jatkotoimenpiteet. Komission kerännyt tietoa jäsenmailta ja tilanne käydään läpi marraskuun lopussa olevassa kokouksessa. Sitoumukset tehdään lomakepohjille EEA:lle, joka tekee yhteenvedon. Sitoumuskirjeet ovat suoraan julkisia asiakirjoja. Noin 1/3 jäsenmaista näyttää saavuttavan sitoumustavoitteen aikataulussa vuoden loppuun mennessä, osa joutuu venyttämään aikataulua ensi vuodelle. Sitoumusta voi täydentää 2023 aikana, joten tarkennuksia voidaan tehdä ensi vuoden aikana.

4. Sitoumus 2 Metsät ja suot: Luvut 5.2.1 ja 5.2.2

Mikko Kuusinen kävi läpi metsien luontotyyppit loppuraportin työversiosta. Metsien luontotyypeille ehdotetut toimenpiteet ja ennallistamisen mahdollisuudet käytiin raportista läpi luonnonmetsien, jalopuumetsien, lehtojen, harjumetsien, raviini- ja rinnelehtojen, vanhojen tammimetsien, tulvametsien osalta.

Suoluontotyyppit (keidassuot, vaihettumissuot ja rantasuot, lähteet ja lähdesuot, huurresammallähteet, letot, aapasuot, palsasuot, metsäluhdut, puustoiset suot) käytiin samalla tavalla läpi raportista.

Keskustelussa:

- Boreaalisten luonnonmetsien kehityssuuntien arviointi vielä osittain epäselvää. Natura-alueiden osalta kriteerit ja kehityssuunnat olisi selkeät, mutta nyt tehdään arviointia kokonaisuudessaan valtakunnallisesti ilman tarkkoja tietoja. Taustatekstissä kerrottu poimintaehdot, joilla luonnonmetsiä on haettu. V. Kokonaisuuden arviointi tärkeää, valtakunnallinen tilanne myös Natura-alueajauksien ulkopuolelta tarpeen saada mukaan. Luonnonmetsien pinta-aloista alaviite, jotta nähdään, miten direktiiviraportoinnissa pinta-ala on arvioitu ja miten ajankohtien välillä on tapahtunut muutosta.
- Palo- ja myrskytuhoalueet vaatisivat viranomaispäätöksen, jos myrskytuholaki ohitetaan. V. Käytännössä suojelualueen perustaminen tulisi tehdä riittävän nopeasti, jotta metsälain vaikutus ei ole voimassa ja korvausvelvollisuus siirtyy silloin valtiolle.
  - o Lisäksi metsälaki ja natura-alueille saa maanomistajan niin halutessa jättää lain ylimenevän määrän vaurioitunutta puuta, mutta silloin muut lain velvoitteet jäävät lähtökohtaisesti voimaan.

- Harjumetsien osalta toimenpiteenä haasteita ennallistamisen (polttojen) suhteen, jos alueella pohjavesialuetta. Lisäksi paahdeympäristöjen hoito tulisi nostaa varjoympäristöjen ja supprien lisäksi esiin.
- Luonnonmetsiä auttaa suojelu, mutta tilan parantuminen 2030 mennessä jää kysymykseksi. V. Käänte luontotyypin tilassa voi olla hidas. 2030 mennessä luokka ei ehkä muutu, mutta suunta on positiivinen.
- Luontotyyppien lajisuojelutoimenpiteiden osalta ei ole hahmottunut, mitkä lajit ja luontotyypit linkittyvät yhteen. Esim. lehtojen osalta tuntemattomassa tilassa olevaa pinta-alaa paljon, onko kehityssuunta oikeasti käännettävissä paranevaksi, jos ei pinta-alaa tiedetä?
- MMM konkreettiset keinot suosituksien lisäksi voi toimia luonnonhoitohankkeet.
- Kaikista luontotyypeistä ei ole käytettävissä samanlaista tietoa; luontotyypin kokonaismäärä, paljonko suojelualueella, mikä tila tällä hetkellä, tilanarvion luotettavuus (tiedon tason kuvaaminen) vaihtelee. Ei esitetty selkeästi tarvitseeko tiedon tason parantaminen olla toimenpiteenä vai riittääkö nykytieto tarkkaan tietoon – samalla tavalla tiedon luotettavuuden arviointi kaikille luontotyypeille.
- MMM, WWF; osa kommentteista näyttää puuttuvan.
- VMI kerätään maastokoealoilta ja siellä on tietoa lahopuumäärästä, boreaaliin luonnonmetsiin kuuluu lahopuu; voisiko tällä tiedolla saada tarkennettua tietoa?
- Metsäisten luontotyyppien osalta voisiko katsoa suojelualueiden ulkopuolella olevat muut toimenpiteet eli talouskäytön piirissä olevat toimenpiteet.
- Suoluontotyyppien osalta epäselviä kirjauksia toteutukseen suojelualueiden läheisyydessä, esim. vältetään kunnostusojituksia. Täsmennyksiä tarvitaan.
- Täsmennyksiä tehdään vielä YM ja MMM yhteistyössä esim. toimenpiteiden ja suositusten osalta.

5. Sitoumus 1 Vanhojen ja luonnontilaisten metsien kriteerien tilanne

Kimmo Syrjänen (SYKE) esitteli EU:n BD strategian osalta luonto- ja metsätyöryhmän työtä. Lisäksi vanhojen puiden iästä ja lahopuun määrästä on tehty selvityksiä tukemaan työtä.

EU Nature & Forests Working Group 8. kokous. Tehty uusittu working document: Primary and old-growth forests. Kyseessä ohjeisto, johon komissio on sitoutunut, mutta se ei ole normatiivinen jäsenvaltioille. Lopullinen versio dokumentista tulee vuoden lopussa. Esittelyssä keskeisissä indikaattoreissa tapahtuneet muutokset, nykyversiossa tekstissä puhutaan metsiköiden sijaan metsistä ja lahopuujatkumo on lisätty indikaattoriteksteihin. Vanhojen puiden iän määrittäminen sekä ihmisvaikutuksen määrittäminen ovat yleisellä tasolla.

Luonnontilaisten metsien iänmäärittäminen tehty kirjallisuuskatsauksen avulla (Pekka Punttila SYKE). Tutkimuksia kerätty 100 v ajalta. Maksimi-ikä männylle (ka 322 v) ja kuuselle (ka 249 v), metsikön valtapuiden ikä luonnontilaisessa metsässä; mänty 184 v, kuusi 159 v. Lisäksi on tehty lahopuun osalta kirjallisuuskatsaus (Juha Siitonen SYKE). Lahopuun osuus puuston kokonaistilavuudesta vaihtelee luonnonmetsissä 15-40% välillä.

Luonnonmetsien osalta kartoituspotentiaali eri metsäkasvillisuusvyöhykkeillä on arvioitu ja suurin osa kartoitettavista metsistä on oletusten mukaisesti Ylä-Lapissa ja Kainuussa. Eteläisen Suomen alueet ovat kalliometsiä (karukko) ja pohjoisemmassa suurin osa kuivahkoja kankaita.

Keskustelussa:

- Aiheessa vielä selviteltävää, eikä voida antaa hehtaareja vielä vuoden loppu mennessä.
- Takautuvuuskirjausta ei voi kannattaa. Se ei ole myöskään vaikuttavaa tai kustannustehokasta resurssien käyttöä, jos luontoarvot ovat kärsineet toiminnan vuoksi.
- Suojelun toteutuksessa olisi hienoa, jos saataisiin METSOon ohituskaista ja tehtäisiin tämä suojelun toteuttaminen maanomistajille helpoksi. Rahoitus pitää ensin saada kuntoon, mutta myös sujuva prosessi on tärkeä.

6. Sitoumus 1 Metsät, suot, tunturit ja perinnebiotoopit: Luvut 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3 & 3.2.4

Päivi Gummerus-Rautiainen (YM) esitteli sitoumuksen 1 tilanteen. Suojelualueverkoston tavoitteiden pohjana on Metso- ja Helmi-ohjelmien tavoitteet, joiden lisäksi on pohdittu mitä tarvitaan lisäksi. Lisäraha Pohjois-Suomen metsien suojeluun on täydennyksenä mukana. Monimuotoisuuden kannalta arvokkaita metsiä on tavoitteena suojella 52 000 ha nykyisen Metso-ohjelman jälkeen. Kytkeytyneisyyden parantaminen yhtenä mahdollisuutena parantaa tilannetta. OECD alueiden kanssa nämä yhdessä tulevat muodostamaan tarkoituksenmukaisen yhdistelmän miten saadaan metsien osalta suojelutilanne parannettua.

Soiden osalta Helmi-ohjelman soidensuojelutavoitetta on tarkoitus kasvattaa 50 000 ha. Lisäsuojelussa huomioidaan erityisesti luontotyytit, joissa kohdennuksia on ehdotettu Helmi-ohjelmassa ja sitoumus 2 osalta.

Tunturien ja perinnebiotooppien osalta ei olla esittämässä hehtaaritavoitteita, koska näissä luontotyypeissä pinta-alojen kasvattaminen ei ole ensisijainen keino.

Keskustelussa

- Kalkkikalliot ja kalliot muutenkin sitoumus 1 osalta, miten metsätalousalueet ja puusto pitäisi kai poistaa näiltä. Soveltuvuus suojeluun? V. Kalkkikallioit ovat pienialaisia elinympäristöjä, jotka sijaitsevat metsien sisällä, joten ne sopivat METSOon hyvin ja ovat olleet tähänkin saakka yksi METSO-elinympäristö.
- Mihin hehtaarit perustuvat? Mikä arvio pohjalla?
  - o V. Tavoitteet; 60 000 ha soita ja 40 000 ha metsiä annettu Helmi-ohjelmassa. Korkeampien tavoitteiden vuoksi lisätty 50 000 ha soidensuojelua lisää (tämä voi olla käytännössä liian kunnianhimoinen tavoite) sekä 20 000 ha metsien suojelua lisää (sisältää 8 000 ha ennen Metson loppumista). Lukuihin on peilattu sitä määrää, joka voidaan saavuttaa, jos resurssit kasvavat ja lisäksi tilarakenne Pohjois-Suomessa (suuret tilakoot) auttavat. Valtion metsien osalta arvioitu tarvetta, mutta kyseessä on poliittinen päätös.

- Valtion maista liiketoiminnan ulkopuolella 66% eli valtavat pinta-alat on jo suojelussa. Tulokset kuitenkin ilmeisen heikkoja. Talousmetsien keinot voisi nostaa esiin suojelun lisäksi. Esim. lahoppuun määrä metsätalousalueilla on noussut.
- Alue-ekokoginen suunnittelu on tarkoitus arvioida ensi vuonna, kuten Helmi-periaatepäätöksessä on sovittu. Siitä saamme paremman käsityksen valtion maiden suojelun tarpeista ja mahdollisuuksista.
- Resurssoinneissa tulisi varmistaa myös ELYille riittävä määrä käsipareja Metsoon ja Helmiin. Eteläisessä Suomessa kohteet pienempiä kuin pohjoisessa, maanomistus sirpaleista ja kiinteistöjä paljon.
- MTK kannattaa METSOa ja Helmiä ja on sitoutunut niiden jatkamiseen ja siten myös uusien tavoitteiden asettamisen tarpeen tarkasteluun. Koemme kuitenkin hankalaksi sen, jos nyt yht'äkkiä laitamme luvut uusiksi vain siksi, että yleinen kunnianhimon taso EU-areenalla kasvaa. Nykyisissäkin tavoitteissa on vielä tekemistä, tämä puuttuva osuus on se, mitä me voitaisiin EU:lle sitoumuksessa nyt ehdottaa. Mietitään sitten kansallisesti uudet kuviot tarkemmin.

7. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 16.02. Seuraava työryhmäkokous to 3.11.

Kommentit pyydetään tämän viikon aikana puhtaampaan versioon näiden aiheiden osalta, jotka kokouksessa käsiteltiin.